

Fred Teeven:

‘De wet is wel af nu’

Wat vindt de demissionair staatssecretaris van Veiligheid en Justitie Fred Teeven (VVD) van de wijzigingen in de Wet op het notarisambt? *Notariaat Magazine* vroeg het hem.

TEKST Mechtelt Lindenhovius | FOTO'S Truus van Gog

Dezelfde locatie, dezelfde fotograaf, dezelfde interviewer en dezelfde geïnterviewde. Zo op het oog lijkt er niets veranderd, maar schijn bedriegt. Zijn werkkamer oogt veel persoonlijker dan toen en Fred Teeven is duidelijk in zijn rol als staatssecretaris van Veiligheid en Justitie gegroeid. Dat kan ook niet anders: twee jaar geleden was hij ‘koud’ begonnen, nu is hij demissionair. Maar niet alleen bij Teeven is er veel veranderd. Ook bij de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) is het nodige gebeurd: een ‘coup’, een bestuurswissel, een nieuwe visie en een onderzoek van Berenschot naar de organisatie van de KNB. Hoe kijkt de staatssecretaris daar tegenaan? ‘Ik heb die bestuurswisseling natuurlijk gevolgd, maar het past mij als staatssecretaris niet om daar iets van te vinden. Dat is aan de leden zelf. Wel heb ik tijdens de kennismaking met de nieuwe voorzitter aangegeven dat de KNB wat actiever zou kunnen zijn in het benaderen van Kamerleden, en dan met name Eerste Kamerleden. Want daar, in die Eerste Kamer, is het met die wet voor een echtscheidingsnotaris “misgegaan”. Daar heeft de Senaat zich toch wel erg laten leiden door informatie vanuit de advocatuur, die tegen was. Een tegengeluid ontbrak eigenlijk.’

NODIG EN ACTUEEL

De vorige keer spraken we elkaar in het kader van tien jaar *Notariaat Magazine*. Nu is de aanleiding de wijziging van de Wet op het

notarisambt (Wna) per 1 januari 2013. Daarvan zei Teeven destijds in het interview: ‘Wetsvoorstel-Hammerstein, de wijzigingen in de Wna vind ik erg belangrijk. Zaken waar het notariaat al heel lang op zit te wachten. Die kunnen er volgens mij nu echt wel door.’ Hij had het voorstel toen al aangemeld voor plenaire behandeling; nu treedt het binnenkort in werking. Maar de evaluatie van de Wna dateert al van 2005. Er is dus ruim zeven jaar verstreken. Is er intussen niet veel veranderd in het notariaat? Sluiten de wijzigingen nog wel aan op de actuele situatie? En zijn er actuele ontwikkelingen die niet zijn meegenomen, maar die Teeven wel graag geregeld wil zien? Volgens de bewindsman zijn de wijzigingen nog steeds nodig en actueel. ‘Veel van de zaken waar we toen over gesproken hebben, de hoedanigheid van de notaris in dienstbetrekking bijvoorbeeld of de doorbreking van de geheimhoudingsplicht, spelen nog steeds. Ook de uitbreiding van het toezicht en de transparantie zijn belangrijke onderwerpen. Dat zit nu allemaal in deze wet. Verder krijgen de peer

reviews een wettelijke basis. Nieuw is de wijziging van de gerechtelijke kaart, een wezenlijke verandering die losstaat van Hammerstein. Er zijn volgens mij geen onderwerpen blijven liggen. Ja, in de wet staat natuurlijk niet wat een notaris nou allemaal kan en mag doen om geld te verdienen. Hoewel, enige ruimte is er daar wel, want we hebben natuurlijk de doorverwijzing naar een gespecialiseerde notaris mogelijk gemaakt. Maar goed, volgens mij is de wet wel af nu.’

GOEDE ZAAK

Teeven denkt dat de scheiding tussen het tuchtrecht en toezicht en dat het Bureau Financieel Toezicht (BFT) onafhankelijk toezichthouder wordt het meeste invloed zullen hebben op het notariaat. ‘De geheimhoudingsplicht van de notaris – net als bij andere geheimhouders overigens – staat toch nog vaak onder druk. Is het geen “wandje” dat mogelijk maakt dat daarachter criminaliteit wordt gepleegd? Dat er niet integer wordt gehandeld? Ook andere geheimhouders

‘Als je transparantie kunt bevorderen en het toezicht kunt verscherpen, dan is dat een hele goede zaak’

hebben daarmee te maken, tot en met de kerk aan toe zou ik bijna willen zeggen. Als je transparantie kunt bevorderen en het toezicht kunt verscherpen, dan is dat een hele goede zaak. Dat je kunt laten zien: we hebben helemaal niets te verbergen! Het gaat allemaal volgens de regels die we hebben afgesproken.’ Ook de persoonstoets vindt de staatssecretaris een aardige wijziging. Hij verwacht dat de beroepsgroep daardoor meer zal worden toegesneden op de eisen van 2013. ‘Ik vind het goed dat ook wordt gekeken of je wel de juiste *skills* hebt voor het vak, terwijl je vroeger alleen aan de formele vereisten hoefde te voldoen.’ Wat zijn die *skills* dan? ‘Je moet als notaris een goede *communicator* zijn, je moet financieel inzicht hebben en niet alleen juridisch inzicht, en je moet midden in de samenleving staan. Wat ik daarmee wil zeggen, is dat je geen “dorre” bureaucraat bent die

de regeltjes wel kent, maar dat je ook weet wat er gebeurt in de samenleving.’ Teeven denkt dat het – jammer genoeg – aan de ontwikkeling van die communicatieve vaardigheden nog weleens ontbrak in het notariaat. ‘Terwijl het eigenlijk in het notariaat niet anders is dan in de advocatuur: beide beroepsgroepen hebben contact met een breed publiek. Veel breder dan bijvoorbeeld een belastingconsulent of een accountant. Die hebben toch vaak contact met één opdrachtgever. Een notaris heeft net als een advocaat veel meer opdrachtgevers.’

NETWERK

In de nieuwe visie van het bestuur op het notariaat ligt de nadruk op samenwerking en specialisatie. Om kwalitatief en bedrijfseconomisch te kunnen overleven, is samenwerking in grotere kantooreenheden en verbanden in plaats van solitair en solistisch te blijven opereren erg belangrijk, zo staat in de visie. Volgens de staatssecretaris moet het mogelijk blijven dat een kantoor solistisch werkt. Je moet de mogelijkheid houden om alles te kunnen blijven doen, aldus Teeven. ‘Probleem is natuurlijk wel hoe je de kennis op peil houdt. Daarvoor denk ik wel dat de oplossing ligt in wat innigere samenwerkingsverbanden, een netwerk van kleine kantoren waardoor alle specialismen van het ambt worden vervuld. Als klant zul je dan alleen wel over een wat grotere afstand moeten reizen, maar dat is dan maar zo. De tijd van paard en wagen is wel een beetje voorbij.’ Het plan van zijn VVD-collega en Tweede Kamerlid Ard van der Steur voor een collectieve ministerieplicht voor het gehele notariaat in samenhang met specialisatie keurt hij af. ‘Ik ben op voorhand geen voorstander daarvan. Ik denk dat het goed is dat er op die ministerieplicht nog enig toezicht zit.’

VERZORGINGSGBIED

Sinds het laatste interview in *Notariaat Magazine* is de financiële positie van het notariaat nogal veranderd. Zo is de gemiddelde omzet tot nu toe in 2012 ongeveer

10 procent lager dan in 2011. Dit heeft geleid tot een inkomensdaling voor de gemiddelde notaris van 40 procent. Daarnaast draait 16 procent van de notarissen dit jaar tot nu toe met verlies. Het vorig jaar was dat nog 12 procent [bron: speech KNB-voorzitter Van Gerven op wetenschappelijk congres KNB-red.]. Stel dat een aantal notariskantoren de komende tijd noodgedwongen de deuren moet sluiten, is de staatssecretaris dan bang dat de rechtszekerheid die het notariaat biedt in het gedrang komt? ‘Dat ligt er een beetje aan. Als er in dezelfde gemeente nog vier kantoren zijn, dan maakt dat niet zoveel uit. Het gaat erom dat het verzorgingsgebied niet te groot wordt als een kantoor sluit. Dus nee, dat kun je zo niet één op één zeggen. Je kunt je overigens afvragen of de dichtheid van het aantal notarissen in Nederland nog steeds niet te groot is? Dat er nu selectie aan de gang is, totdat je op een niveau zit dat er niet meer te veel notarissen zijn. Want vanaf het eind van de vorige eeuw is het aantal natuurlijk ook wel behoorlijk gegroeid.’ Teeven denkt overigens niet dat de eigen bijdrage voor de financiering van het tuchtrecht die het notariaat nog boven het hoofd hangt een te grote financiële druk op de kantoorroeping zal leggen. Als kantoor moet je daarvoor gewoon geld reserveren, aldus de bewindsman, en het gaat ook niet om enorme bedragen. ‘Dat wordt een relatief kleine bijdrage. Daar hangt het nou echt niet op, denk ik. Bovendien geldt deze extra bijdrage ook voor andere beroepsgroepen.’

BESTAANSRECHT

Teeven wil zich voor het notariaat blijven inzetten en de afkalving van de positie van de notaris tegengaan. ‘Bij Financiën heb ik nu al een paar keer gezegd: “Ho, tot hier en niet verder, dit wil ik gewoon niet hebben.” De notariële tussenkomst bij periodieke giften bijvoorbeeld vind ik eigenlijk erg mooi gevonden. Hoe heb je anders de zekerheid dat mensen ook daadwerkelijk die verplichting hebben? Als je alles bij de notaris weghaalt, is er op een zeker moment geen bestaansrecht meer. En daar wil ik voor waken!’ ■